

Política cultural i desigualtat: el límit d'un model que no es revisa

Publicat per [Interacció](#) [1] el 08/11/2019 - 10:17 | Última modificació: 05/05/2026 - 09:14

L'article de Guy Saez parteix d'una afirmació que desplaça el relat habitual de les polítiques culturals: la cultura no és l'últim esglaió dels drets, sinó una condició per accedir-hi. Aquesta inversió, inspirada en la idea que l'accés a la cultura permet l'emancipació, obliga a revisar el paper real de l'acció cultural en les societats contemporànies.

Des d'aquesta perspectiva, el text recorre críticament les tres grans promeses que han estructurat la política cultural moderna: la democratització cultural, la participació i el reconeixement dels drets culturals. La primera, centrada en l'accés universal a la cultura, ha estat el pilar de la intervenció pública des de la postguerra. Mitjançant polítiques d'oferta i de reducció de preus, s'ha intentat apropar els equipaments i els continguts a tota la població. Tot i això, els resultats han estat limitats. L'error de fons no és només operatiu. Té a veure amb una concepció de la cultura que pressuposa que l'obra "parla per si mateixa" i que l'accés material és suficient per generar apropiació. Aquesta idea ignora les desigualtats educatives i simbòliques que condicionen la relació amb la cultura i acaba reforçant les jerarquies socials que pretenia combatre.

Davant aquest límit, emergeix el paradigma de la participació. Ja no es tracta només de portar públics a la cultura, sinó de reconèixer formes d'expressió diverses i integrar-les en l'acció cultural. Aquesta obertura amplia la definició mateixa de cultura i desplaça la frontera entre cultura legítima i pràctiques populars o emergents. Al mateix temps, introdueix nous dispositius orientats a col·lectius considerats "allunyats" o "exclosos". Aquest gir incorpora valors com la confiança, la cohesió o la connexió amb altres àmbits de la vida social. Tot i això, el text apunta una ambivalència clara: aquesta participació sovint es construeix sobre categories predefinides i pot acabar reproduint les mateixes distàncies que vol reduir.

El tercer moment és el dels drets culturals. Aquí el desplaçament és més profund. L'individu deixa de ser receptor d'una oferta per esdevenir portador de valor cultural. El reconeixement de les preferències i capacitats pròpies redefineix la relació entre institucions i ciutadania. Tanmateix, aquest marc tampoc resol les tensions estructurals. El fet de reconèixer drets no garanteix el seu exercici, i pot donar lloc a interpretacions divergents, des d'una lectura emancipadora fins a plantejaments més comunitaristes.

El text es tanca amb una idea que desmunta qualsevol il·lusió de resolució fàcil: el públic no coincideix amb el poble, ni la presència davant l'oferta cultural implica participació efectiva. La relació amb la cultura continua sent una decisió situada, condicionada per factors socials, simbòlics i polítics. En aquest sentit, la política cultural no pot limitar-se a ampliar l'oferta o a reconèixer drets. Ha d'interrogar les condicions que fan possible, o impossible, que

aquesta relació es produeixi.

Referència

Saez, G. (2019). Mythes et limites de la politique culturelle. Revue Projet, 372(5), 32-38.
<https://doi.org/10.3917/pro.372.0032> [2].

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: polítiques culturals

Etiquetes: desigualtats culturals

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: drets culturals

Etiquetes: pensament cultural

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2019/politica-cultural-desigualtat>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://doi.org/10.3917/pro.372.0032>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/5944>